

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: **DOMINOWO**

Nr ewidencyjny: **3025012_2**

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
GRÓB WOJENNY	GRÓB POWSTAŃCA WIELKOPOLSKIEGO ANDRZEJA WIZE	DZIERŻNICA
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	Powstanie Wielkopolskie 1918-1919
		Adres województwo / powiat / gmina WIELKOPOLSKIE / ŚREDZKI / DOMINOWO ulica / lokalizacja opisowa park w Dzierżnicy, który znajduje się po zachodniej stronie wsi Właściciel / zarządca terenu / działka nr Teren prywatny 302501_2.0005.37/3 Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa Grób znajduje się za kaplicą św. Andrzeja Boboli. 52°20'00.7"N 17°23'21.8"E / 52.333528, 17.389389 Podstawowa informacja o pochowanych POWSTANIEC WIELKOPOLSKI Andrzej Wize Datowanie Powstanie kaplicy datuje się na sierpień 1919 r.; w 1945 r. usypanie kopca na mogile i zamontowanie krzyża (za kaplicą); 2008 r. nowy pomnik na mogile w postaci kamienia polnego. Forma ochrony GRÓB WOJENNY Wymiary (szer., głęb., wys.) --- Material kamień polny

Szkiec sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje
		Grób znajduje się za kaplicą św. Andrzeja Boboli, w pasie leśnym. Znaczący go sporych rozmiarów kamień polny, do którego przymocowana jest tablica inskrypcyjna. Inskrypcja dotycząca Andrzeja Wize: ANDRZEJ WIZE Powstaniec Wielkopolski Ochotnik 1 pułku Ułanów Wielkopolskich ur. 20.02.1902 r. zmarł w wyniku odniesionych ran 28. 02.1919 r.
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
Konieczność przeprowadzenia badań georadarem w celu odnalezienia miejsca pochówku ciała Andrzeja. Zachodzi prawdopodobieństwo, że zarówno Feliks jak i Andrzej pochowani są w dwóch oddzielnych mogiłach (dołach), co czyni miejsce pochówku Powstańca grobem wojennym. Badanie georadarem wykazało anomalie w glebie po prawej stronie od obelisku.	1. J. Ochowiak, <i>Wizowie z Dzierżnicy</i>, „Średzki Kwartalnik Kulturalny” 2009, Nr 2 (49), s. 63-69. 2. Notatka służbowa z dnia 17.07.2018 r. - opis wydarzenia z 1945 r. na podstawie informacji pochodzącej od potomka świadka. 3. <i>Z żałobnej karty. S.p. Feliks Wize</i> [w:] Dziennik Poznański, 11.02.1928, nr 34. 4. <i>Dominowo: Nowy nagrobek powstańca</i> [w:] http://www.gazetasredzka.pl/region/dominowo_nowy_nagrobek_powstanca,a7343c2 [dostęp 24.07.2018 r.] 5. <i>U trumny zasłużonego bohatera</i> [w:] Kurier Poznański 11.02.1928, nr 68.	Andrzej Wize ur. 20 lutego 1900 lub 1902 r. w Koszkwie. Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim. Przynależał do 3 Szwadronu 1 Pułku Ułanów Wielkopolskich. Zmarł 28.02.1919 r. w Poznaniu w wyniku choroby. Pierwotnie pochowano go w Targowej Górcie, jednakże po ukończeniu budowy kaplicy w Dzierżnicy, dokonano jego ponownego pochówku w tamtejszej krypcie. Niestety nie znamy dokładnej daty ekshumacji. W lutym 1928 r. zmarł ojciec Andrzeja Feliks Wize, którego również pochowano w kaplicy, obok syna (informacja, że syn spoczywał w 1928 r. w krypcie pochodzi z relacji prasowych z pogrzebu - patrz przypis nr 5). W uroczystościach pogrzebowych uczestniczyli przedstawiciele władz oraz duchowieństwa. Notki z tego wydarzenia odnaleźć można m.in. w Dzienniku Poznańskim z tego okresu. Z relacji świadków (notatka służbowa sporządzona przez pracownika WUW) wynika, że w 1945 r. czerwononoarmieści wtargnęli do kaplicy, wyrzucili trumny z krypty, otwarli je i rozrzućili szczątki. Miejscowa ludność pozbierała ciała i zakopała za kaplicą. W miejscu nowego pochówku przez długie lata był niewielki kopczyk z krzyżem. Obecnie miejsce to znaczy kamień polny.
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Bartosz Biegała, 23.07.2018 r. / Aktualizacja 30.1.2019 r. /